

A rovar-mimikri ivari szempontból.

Irta: FEHÉR JENŐ.

II.

Ennyit a lepkékről. Sikerült azonban az ivari mimikrihez hasonló jelenséget más rovarrenden belül is észlelnem. A lepkék után leggyakrabban mezei poloskákon találtam. A *Syromastes marginatus* nevű dohánybarna színű poloska kedvenc tartózkodó helye a *Rumex patientia* vagy más lórom-félék levelei. E növények levelein gyakran jelentkeznek dohánybarna színű száradási foltok, melyek sokszor nem nagyobbak az említett poloskánál. Nem egyszer láttam, hogy a *Syromastes* e foltok körül settenkedett, sőt akárhányszor rájuk is szállt, vagy rájuk mászott és ott tartózkodott. Sokféle poloskának tartózkodási és ivarzási helyei egyes sárgás, zöldes Compositák és Umbelliferák virágzatai, a minők pl. a Seneciók, Matricáriák, Chrysanthemumok, Asterek stb. vagy Heracleumok, Pastinacák, Peucedanumok stb. A kisebb-nagyobb poloskák túlnyomó része ezt a szennyes-sárga színt mutatta. Néha szinte ellepik e poloskák az említett növények virágzatait. Táplálkozni eljárnak e poloskák a legkülönbözőbb színű virágokra, de a mikor elérkezik ivarzási idejük, az Umbelliferák sárgás-zöld ikerkaszatjai, melyek forma tekintetében is hasonlatosak hozzájuk, vagy az említett fészkesek mozaikszerűen elhelyezett korongvirágai a kisebbeket, az egész fészkek a nagyobbakat bizony könnyen csalódásba ejtheti.

Az *Euphorbia Gerardiana*-n egész sereg legkülönbözőbb fajokhoz tartozó zöldes-sárga, sárgás és vörhenyesbe átmenő poloska szokott tartózkodni. Az euphorbiákon különösen a murva-levelek azok, melyek alakjukkal is megtévesztik a poloskákat. A fűzöld színű *Palomena prasina* csak forma által tévesztheti meg magát, bár bizonyos róla, hogy színétől erősen elütő helyeken nem igen látható. Ugyanez mondható az összes zöld színű rovarokról, melyeknek tág terű találkahelyet nyújt az egész növényzet. Itt azonban a zöld színnek különböző árnyalata is vonzólag hathat az ugyanazon árnyalatú rovarra.

A *Mantis religiosa*-t akárhányszor láttam az *Eryngium campestre*-n, melynek fakó-zöld színe teljesen egyezett az állat színével. Sőt a növény hengeres ágainak elágazásai az állat hengeres tora és lábai tartásához olyan meglepő hasonlatosságot mutatnak, mint kevés növény és rovar.

A szürkés-barna színű szöcskékről és sáskákról ismeretes, hogy mily előszeretettel keresik fel ivarzás idején a fűtől szabadon maradt csupasz kis földterületeket, melylyel színük annyira egyezik. Meglepő jelenséget láttam egyszer a házi legyeken. Ugyanis

őszszel lakásba szorult, hím legyek sorra keresték fel a világos falakon található olyan feketés foltokat, melyek test nagyságukkal valamelyest megegyeztek. Nemesak hogy gyors mászásuk közben álltak meg a foltoknál, vagy közelükbe szálltak, hanem rájuk is ugrottak szakasztott oly módon, mintha a nőstényre ugranának. Itt egész pontosan meg volt állapítható, hogy ezek a fekete foltok nyilván a nőstény hatását tették rájuk.

Sőt a Coleopterák közül is lehetne egynéhány ily esetet fel-
említeni. A sárga színű *Ragonycha fulva* párzani kiváló előszeretettel megy sárgás színű Compositák (*Matricaria*, *Chrysanthamum* stb.) és Umbelliferák virágzatára. Bár táplálék után a legkülönbözőbb színű virágokra is nagy számban jár és így az ivarzásra való alkalmat itt is felhasználja. Ez az eset a fenti megfigyelésnek céljainkra való felhasználását ez okból nem zavarja. A s z a r v a s - b o g á r és egyéb barna és szürke bogár a fák barna ágait keresi fel találkahelyként, míg a zöldek inkább a növények zöld részeit keresik fel e célból.

Eddigelé csak a reczés- és álreczésszárnyúak, valamint a hárt-
tyásszárnyúak között nem sikerült ivari mimikrit találnom.

Nem hagyhatom említetlenül, bár nem tartoznak a rovarokhoz, a virágpókokat, melyeknek rejtekül szolgáló virágok és saját színük oly gyakran egyezik meglepő módon. A pók bizonyára még ösztönből sincs tudatában annak, hogy az ő észrevehetősége a zsákmányul ejtendő rovar szempontjából mennyire csökken azáltal, hogy hasonló színű helyekre veszi magát. A póknak saját színe iránti érzeke csakis ivari szempontból természetes, minden más szempont csak antropomorfizmus, még akkor is, ha a két ivar színe eltér egymástól, ekkor pedig feltehető, hogy mindegyik ivarnak az ellenkező ivar színe iránt van nagyobb fogékonysága. Ennek bizonyítása a jövőre vár. Ez a bizonyíték a pókok ivari mimikrijében koronatanú lesz.

Mindezek a következő tényeket engedik megállapítani:

1. Vannak rovarok, melyek imagó állapotuk bizonyos szakában a hozzájuk hasonló színű és alakú tárgyakra vagy ezek közelébe szállnak.

2. Az ilyen helyeken sokszor nagy mennyiségben gyülekeznek.

3. Egyes jelenségekből megállapítható, hogy ebben a rovarokat ivarzási ösztönük vezérli.

E három beigazolt tény a következők feltevésére jogosít fel:

1. Egyes rovarok ivarzásuk időszakában nemesak szaglásukat, hanem látásukat is felhasználják a másik ivar felkeresésében.

2. Valószínű, hogy a szaglás a fajazonosságának meg-

